

Raport de evaluare a stabilității financiare

TRIMESTRUL III 2024

Ca urmare a analizelor și studiilor efectuate la situația de la finele trimestrului III 2024, s-a constatat un nivel adecvat de reziliență la risc al sectorului bancar, caracterizat de următoarele dimensiuni ale riscurilor:

- indicele de stres financiar a constituit valoarea de 0,44, sub pragul de stres stabilit de 0,57;
- sectorul bancar a înregistrat un indice general de vulnerabilitate de -0,64, sub pragul de vulnerabilitate (zero);
- riscul de contagiune directă este apreciat ca „scăzut”, considerând că ponderea majoră a plasărilor interbancare sunt deținute în băncile din străinătate;
- după numărul instituțiilor interconectate, rețeaua interbancară este relativ concentrată, mai multe bănci autohtone deținând plasări într-un număr restrâns de bănci străine;
- cazuri de concentrare sectorială sporită a creditelor nu au fost identificate;
- expunerea băncilor față de instituțiile financiare nebancale s-a majorat cu 10,8%, ajungând la suma de 3 084,2 mil. MDL sau 4,2% din totalul portofoliului băncilor, 100% din creditele acordate către IFN-uri fiind clasificate în categorii de risc performante;
- în portofoliul total de credite și împrumuturi, acordate la nivelul sistemului financiar, organizațiile de creditare nebancale au deținut o cotă de 16,6%, în descreștere cu 1,2 puncte procentuale comparativ cu perioada similară a anului precedent, iar asociațiile de economii și împrumut - o cotă de 1,3%, în descreștere cu 0,2 puncte procentuale comparativ cu perioada similară a anului precedent;
- conform opiniei băncilor, exprimate în cadrul sondajului privind creditarea bancară, standardele de creditare au fost relaxate ușor atât în cazul creditelor acordate societăților nefinanciare, cât și în cazul creditelor acordate populației; totodată, cererea de credite a înregistrat o majorare ușoară atât din partea societăților nefinanciare, cât și din partea populației;
- volumul total al creditelor imobiliare noi acordate de bănci pe parcursul trimestrului III 2024 a înregistrat o creștere de 93,5% față de perioada similară a

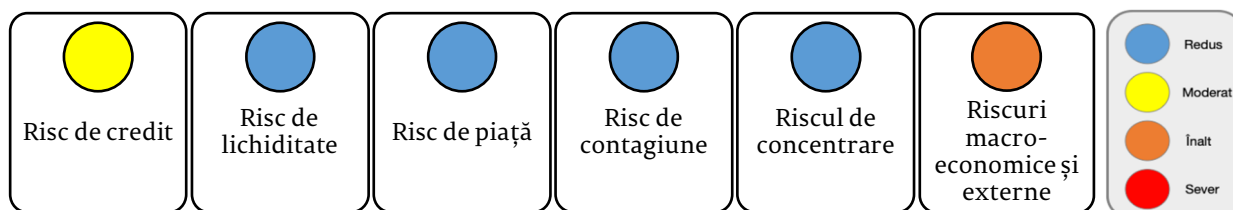
Cuprins:

Indicele de stres financiar	3
Vulnerabilitatea sectorului bancar	4
Contagiunea interbancară.....	5
Concentrarea sectorială a portofoliilor băncilor	7
Expunerile băncilor față de sectorul financiar-nebancar	7
Activitatea organizațiilor de creditare nebancale și asociațiilor de economii și împrumut	8
Sondajul privind creditarea bancară.....	11
Calitatea creditelor	13
Creditarea bancară a populației	14
Evoluția indicatorilor orientați pe debitori	15
Sectorul imobiliar	16
Rezultatele testărilor la stres	21
Lista de abrevieri	23

Anexe

anului precedent sau de 30,9% comparativ cu trimestrul precedent și a însumat valoarea de 2 070,9 mil. MDL;

- volumul total al creditelor de consum noi acordate de bănci pe parcursul trimestrului III 2024 a crescut cu 36,2% față de perioada similară a anului precedent sau cu 16,6% față de trimestrul precedent și a însumat 3 954,9 mil. MDL;
- pe fundalul evoluției soldurilor creditelor expirate – o creștere de 0,7% pentru debitorii persoane juridice și o scădere de 2,7% pentru debitorii persoane fizice – ponderea acestora în totalul creditelor acordate debitorilor respectivi a înregistrat o descreștere în ambele cazuri, ajungând la 2,4% pentru persoanele juridice (în scădere cu 0,1 puncte procentuale) și la 1,9% pentru persoanele fizice (în scădere cu 0,2 puncte procentuale);
- 83,9% din creditele noi acordate persoanelor fizice pe parcursul trimestrului III 2024 au înregistrat raportul dintre serviciul datoriei și venituri (RSDV) sub 40% și 98,0% un RSDV sub limita de 55%, conform datelor raportate de bănci;
- 97,6% din creditele noi ale persoanelor fizice în trimestrul III au fost acordate cu aplicarea raportului dintre credite și garanții (RCG) sub 80%, conform datelor raportate de bănci;
- indicele prețului bunurilor imobile rezidențiale (RPPI), în trimestrul III 2024, a înregistrat valoarea de 166,6%¹, fiind în creștere cu 0,4% față de trimestrul precedent și cu 18,5% față de trimestrul III 2023;
- riscul de credit rămâne principalul risc la care sunt expuse băncile;
- riscul de lichiditate este evaluat ca unul scăzut, iar după aplicarea șocurilor, deficite de lichiditate în moneda națională sau în valută nu au fost constatate.

¹ Valoarea procentuală reprezintă creșterea față de media pentru anul 2019.

Indicele de stres financiar

Obiectivul indicelui de stres financiar (ISF) este de a măsura starea actuală de instabilitate în sistemul financiar redată prin existența (sau absența) unor fricțiuni, tensiuni sau stres. Această stare de instabilitate este captată prin intermediul unei singure măsuri statistice, respectiv valoarea indicelui la un moment dat. ISF reprezintă un instrument de identificare a acumulărilor de riscuri sistemice în sectorul financiar în vederea îndeplinirii obiectivelor intermediare ale [Strategiei privind politica macroprudentială](#).

ISF pentru Republica Moldova a fost actualizat cu cele mai recente date – septembrie 2024. Pragul, în funcție de care se stabilește dacă MD-ISF este în regim de stres sau non-stres (conform metodei Threshold VAR), a rămas neschimbat față de luna precedentă, valoarea acestuia fiind de 0,57.

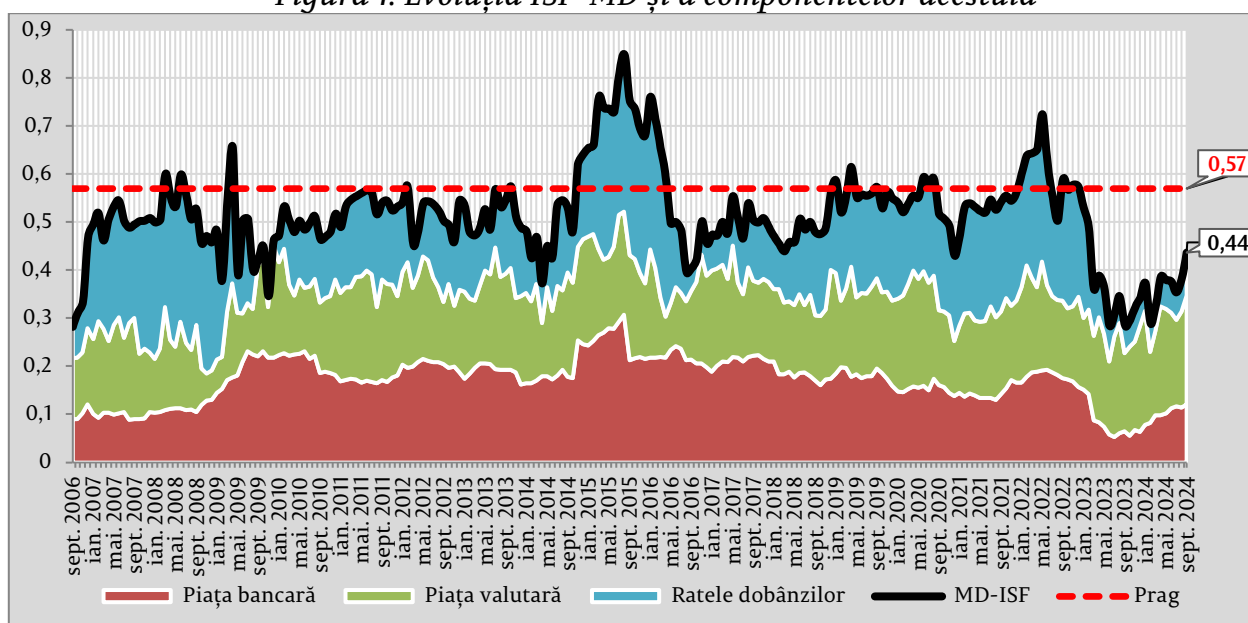
La situația din 30.09.2024, ISF a constituit 0,44. În raport cu perioada similară a anului precedent, valoarea indicelui a consemnat o dinamică nefavorabilă, înregistrând o majorare cu 0,15, din contul înrăutățirii sub-componentelor care captează stresul financiar pe toate segmentele indicelui – piața valutară, piața bancară și piața ratelor dobânzilor. Dinamica negativă a indicelui de stres financiar a fost influențată de următoarele variabile:

- scăderea cu 0,9% a soldului depozitelor la termen în valori reale;
- descreșterea lichidității curente cu 4,1 puncte procentuale;
- micșorarea diferenței dintre rata dobânzii la depozite și rata dobânzii la credite cu 1,6 puncte procentuale;
- deprecierea cu 0,03 a cursului valutar MDL/USD;
- creșterea cu 1,18 unități a volatilității cursului MDL/USD.

Dinamica nefavorabilă a indicelui de stres financiar a fost parțial temperată de variabilele:

- scăderea cu 0,8 % a reducerilor pentru pierderi la credite;
- creșterea cu 0,3 puncte procentuale a diferenței dintre rata VMS și CHIBOR la trei luni.

Figura 1. Evoluția ISF-MD și a componentelor acestuia

Pe parcursul lunii septembrie 2024, ISF a semnalat o deteriorare de 0,06. Cel mai mare impact asupra înrăutățirii indicelui de stres financiar l-a avut subcomponenta care captează stresul pe *piața valutară*, fiind urmată de subcomponenta *pieței ratelor dobânzilor* și subcomponenta *bancară*.

Variabilele care au influențat negativ evoluția ISF sunt:

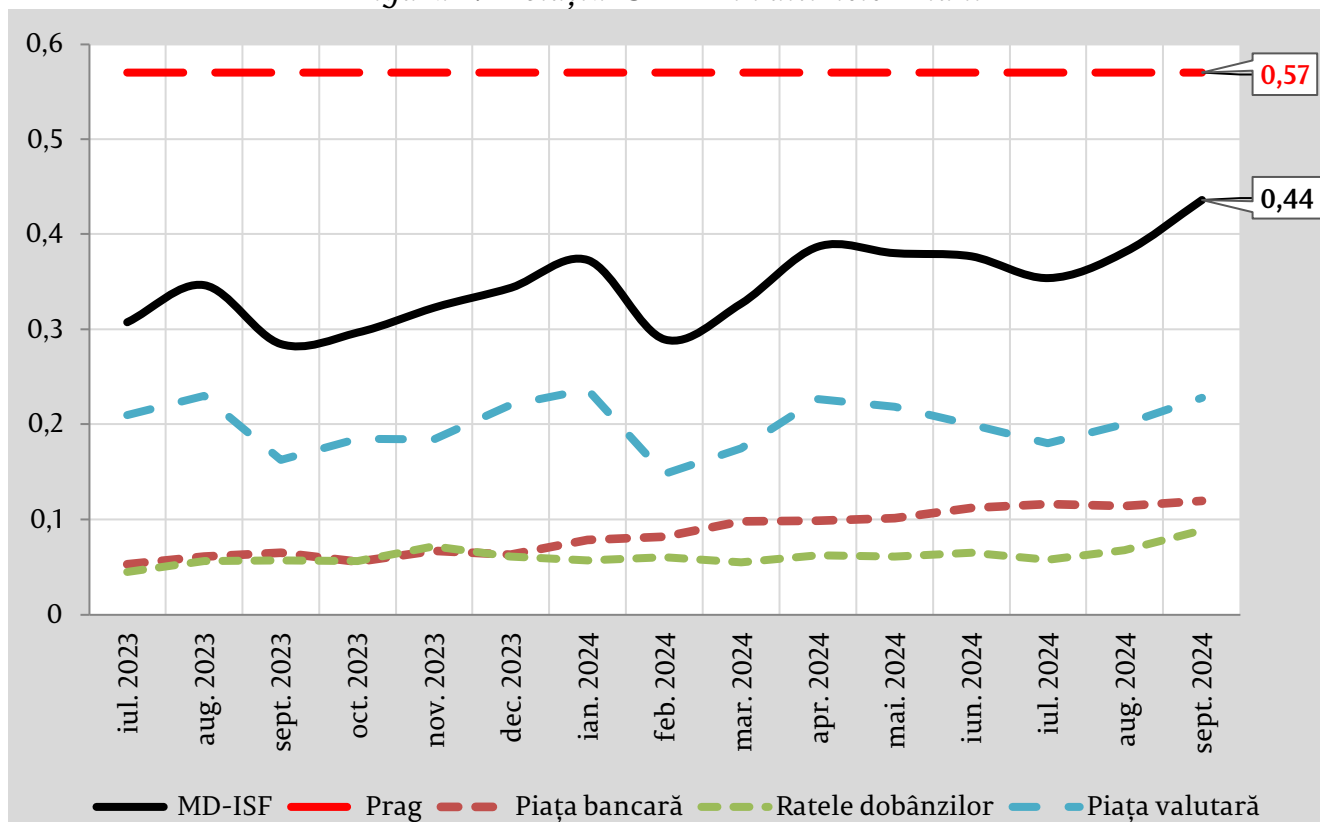
- creșterea cu 1,61 unități a *volatilității cursului valutar MDL/USD*;
- micșorarea diferenței dintre *rata dobânzii la depozite și rata dobânzii la credite* cu 0,3 puncte procentuale;
- scăderea cu 0,5 puncte procentuale a diferenței dintre *rata VMS și CHIBOR la trei luni*;
- descreșterea *lichidității curente* cu 1,2 puncte procentuale.

În același timp, variabilele de mai jos au evoluat favorabil în luna curentă față de luna precedentă, fapt ce a atenuat parțial deteriorarea ISF:

- scăderea cu 0,01 a ritmului de depreciere a cursului valutar MDL/USD;
- majorarea cu 0,4% a *soldului depozitelor la termen* în valori reale.

Astfel, pentru luna septembrie 2024, ISF s-a menținut sub pragul de stres de 0,57.

Figura 2. Evoluția ISF-MD în ultimele 12 luni

Vulnerabilitatea sectorului bancar

Indicele de vulnerabilitate bancară este o măsură utilizată pentru a evalua gradul de susceptibilitate al unei instituții bancare și al întregului sistem bancar la diferite riscuri și amenințări. Indicele este compus din subcomponentele: calitatea activelor, lichiditatea, rata fondurilor proprii, expunerea la riscul de piață și profitabilitatea.

În vederea prevenirii riscului de vulnerabilitate sectorială, prin prisma obiectivului intermediar al Strategiei privind politica macroprudențială aferent evaluării vulnerabilității

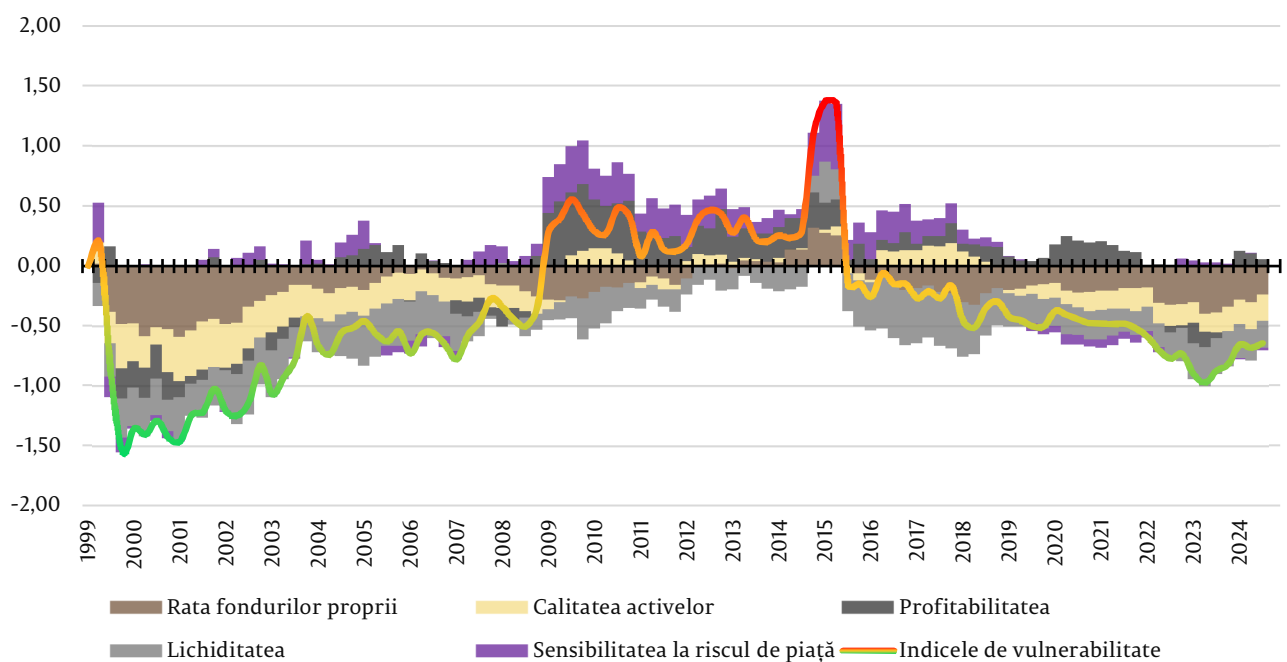
sectorului bancar, este crucial pentru îndeplinirea obiectivului final al politicii macroprudențiale de a contribui la salvagardarea stabilității sistemului financiar în ansamblu, asigurând pe această cale o contribuție sustenabilă a sectorului financiar la creșterea economică.

La sfârșitul trimestrului III 2024, indicele de vulnerabilitate s-a menținut sub pragul de vulnerabilitate, indicând absența riscurilor sistemice majore.

Astfel, sectorul bancar a înregistrat un indice general de vulnerabilitate de (-0,64), fiind consemnată o dinamică nefavorabilă de 0,04, ca urmare a înrăutățirii indicilor la categoriile lichiditatea (+0,28) și rata fondurilor proprii (+0,26). Totodată, creșterea indicatorului de vulnerabilitate a fost temperată de evoluția indicelui asociat categoriilor profitabilitate (-0,22) și sensibilitate la riscul de piață (-0,15).

Este important de subliniat că indicele general de vulnerabilitate s-a deteriorat, în mare parte, din cauza creșterii expunerii garantate cu ipoteci asupra bunurilor imobile, în special comerciale (cu 6,7%) și locative (cu 11,3%) față de trimestrul precedent, ca urmare a extinderii portofoliului de credite, inclusiv pe fondul lansării programului guvernamental „Prima Casă Plus”.

Figura 3. Dinamica indicelui general de vulnerabilitate a sectorului bancar cu contribuțiile fiecărui sub-indice la indicele agregat

Contagiunea interbancară

Identificarea legăturilor interbancare și evaluarea riscului de contagiune este importantă în contextul identificării riscului sistemic structural aferent obiectivului intermediar „Limitarea concentrărilor de expuneri directe și indirecte” al Strategiei privind politica macroprudențială.

Analiza efectuată pentru trimestrul III 2024 indică în continuare asupra unui nivel scăzut al riscului de contagiune directă în sectorul bancar autohton, considerând că ponderea majoră a plasărilor interbancare revine băncilor din străinătate.

Soldul total al plasărilor nete² în sectorul bancar autohton a constituit 36,1 mil. MDL la finele perioadei analizate, ceea ce reprezintă 0,3% din soldul total al plasărilor nete.

Volumul redus al plasărilor interbancare, dar și numărul mic al acestora indică asupra unui nivel diminuat al contagiunii directe în cadrul sectorului bancar autohton.

Rezultatele stres testului (Scenariul I³) nu au identificat cazuri de insolvabilitate (1/4 din nivelul minim de adecvare a fondurilor proprii, conform art. 22 alin. 2 lit. c) din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor), ca urmare a simulării contagiunii prin canalul plasărilor interbancare efectuate în băncile autohtone. Indicele de contagiune⁴ al băncilor prezintă valori reduse, cuprinse între 0,02 și 0,19, ceea ce confirmă impactul nesemnificativ direct pe care îl poate avea falimentul unei bănci asupra celorlalte bănci locale.

Plasările brute ale băncilor din Republica Moldova în bănci străine, pentru trimestru III 2024, au constituit 12 516,6 mil. MDL sau 7,6% din totalul activelor pe sector. În comparație cu trimestrul precedent, plasările brute au înregistrat o majorare cu 6,4%. Se constată o concentrare a plasărilor în băncile rezidente din Germania, Franța, Spania, SUA, Austria (volumul total brut al acestora ajungând la 10 829,9 mil. MDL sau 86,5% din plasările totale în bănci străine).

Din punctul de vedere al rețelei de interconexiuni, băncile de importanță sistemică din Republica Moldova dețin un portofoliu de plasări interbancare diversificat. Prezența unui sold semnificativ de plasări interbancare externe ale băncilor din Republica Moldova indică asupra abordării prudente în diversificarea riscului de contrapartidă prin investirea surselor financiare în instituții cu un rating înalt acordat de agenții internaționale, totodată, măbind gradul de expunere la factori externi cum ar fi cursul de schimb valutar, riscuri politice din jurisdicțiile externe.

Concomitent cu mijloacele plasate în băncile străine, băncile au atras mijloace bănești cu soldul total de 1 226,9 mil. MDL sau 0,7% din totalul activelor la data analizată, preponderent de la băncile de dezvoltare internațională.

Astfel, sectorul bancar autohton se află în poziție net creditoare în raport cu contrapartidele de peste hotare. În acest sens, băncile sunt mai mult susceptibile la efecte de contagiune externă decât la exercitarea contagiunii asupra contrapartidelor din străinătate.

În vederea monitorizării riscurilor potențiale de contagiune, cauzate de situațiile nefavorabile la nivel de țară, a fost simulat impactul nerambursării plasărilor deținute într-un stat (Scenariul III⁵). Astfel, ca urmare a simulării Scenariului III, au fost identificate două bănci care nu ar respecta cerința minimă a fondurilor proprii totale de 10%, în cazul nerambursării plasărilor situate în Germania și Franța. Totodată, ambele jurisdicții reprezintă economii avansate, cu un rating investițional ridicat, ceea ce reduce probabilitatea materializării unei evoluții adverse.

---

² Plasările interbancare nete reprezintă suma mijloacelor plasate de bănci, la nivel individual, mijloacele plasate de o bancă fiind compensate cu mijloacele atrase de bancă de la aceeași contraparte.

³ Scenariul I de stres presupune nerambursarea de către banca debitoare a mijloacelor atrase de la banca creditoare. Urmare a simulării impactului nerambursării (tregerii la pierderi și, respectiv, reducerii din cuantumul fondurilor proprii), se verifică dacă vreo bancă devine insolubilă și dacă urmează efectul de cascadă (second-round effect).

⁴ Indicele de contagiune reprezintă impactul asupra fondurilor proprii proprii ale altor bănci, în cazul falimentului băncii respective.

⁵ Scenariul III de stres presupune falimentul concomitent a tuturor contrapărților dintr-o țară.

Concentrarea sectorială a portofoliilor băncilor

Monitorizarea concentrării sectoriale este efectuată în vederea identificării potențialei acumulări de risc sistemic aferent concentrării expunerilor sectoriale pentru realizarea obiectivului intermediar al politicii macroprudențiale privind limitarea concentrărilor de expuneri directe și indirecte.

Măsurarea concentrării sectoriale a băncilor s-a efectuat prin utilizarea indicilor Herfindahl-Hirschman (HHI⁶) și Herfindahl-Hirschman ajustat la risc (HHIrisk⁷). Pentru aprecierea nivelului de concentrare, se utilizează doi indicatori: limita de concentrare maximă admisibilă⁸ și pragul de concentrație sporită⁹.

Ca urmare a analizei efectuate, la situația din 30.09.2024, nu au fost identificate cazuri de concentrare sectorială excesivă. Toate băncile înregistrează valori reduse și medii ale indicatorilor selectați, situându-se cu mult sub limita de concentrare maximă admisibilă.

La sfârșitul trimestrului III 2024, valoarea HHI pentru sectorul bancar a constituit 0,1435, în creștere cu 1,8% față de trimestrul precedent și cu 4,6% față de anul precedent. Indicele HHI a înregistrat o creștere față de trimestrul precedent pe fondul majorării mai pronunțate a creditării ramurilor cu pondere relativ scăzută în portofoliul total, în speță procurarea și construcția imobilului, construcții și ramura aferentă industriei energetice. La situația analizată, băncile înregistrau valori individuale ale HHI situate între 0,0959 și 0,3282, fiind în creștere ușoară în comparație cu trimestrul precedent.

Rata creditelor neperformante a înregistrat o scădere față de trimestrul precedent, în cazul creditelor acordate construcțiilor cu 0,4 puncte procentuale, ajungând la valoarea de 0,3%, iar pentru creditele acordate industriei energetice și instituțiilor financiare nebancare, rata creditelor neperformante a rămas neschimbată, menținându-se la un nivel de 0%.

HHIrisk înregistrează valori mai ridicate comparativ cu HHI. Nivelul indicatorului pentru sectorul bancar în trimestrul de referință a constituit 0,1452, în creștere cu 1,7% față de trimestrul precedent și cu 3,6% față de anul precedent. În același timp, valoarea indicatorului este în continuare cu mult sub limita de concentrare maximă admisibilă (0,6).

Expunerile băncilor față de sectorul financiar-nebancar

Analiza expunerilor bancare față de sectorul instituțiilor financiare nebancare (IFN) este efectuată de Departamentul stabilitate financiară în vederea identificării riscului de contagiune intrasectorială prin prisma obiectivului intermediar al Strategiei privind politica macroprudențială aferentă limitării concentrărilor de expuneri directe și indirecte.

Pe parcursul trimestrului III 2024, băncile și-au majorat cu 10,8% expunerea față de IFN, ajungând la suma de 3 084,2 mil. MDL (227 credite), reprezentând 4,2% din totalul

⁶ Indicatorul HHI atribuie fiecărui sector același risc, totodată nu se ține cont de dimensiunile sectoarelor și contribuția acestora la produsul economic agregat.

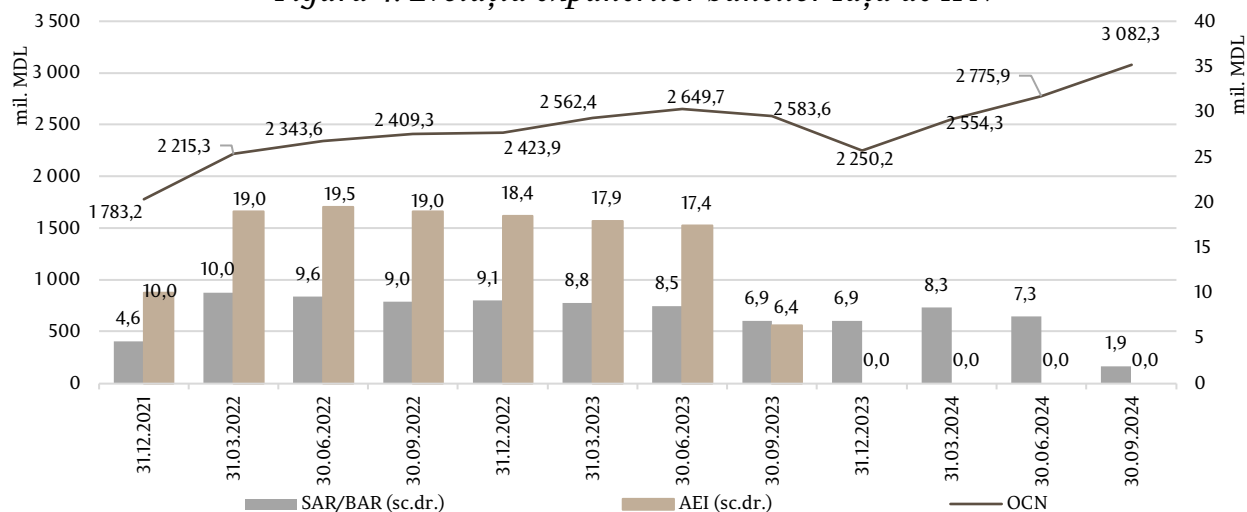
⁷ Indicatorul HHIrisk permite să ia în calcul riscul specific fiecărei ramuri de activitate, reieșind din nivelul creditelor neperformante (cu restanțe la plata principalului sau a dobânzii peste 90 zile) pentru fiecare ramură.

⁸ Cel mai înalt nivel al HHIrisk, înregistrat de vreo bancă (maxim 0,6), care nu s-a soldat cu lichidarea sau intervenția statului în banca respectivă.

⁹ Media istorică a distanței dintre cel mai concentrat portofoliu bancar și concentrarea întregului sector bancar, aplicată la concentrarea sectorului bancar pentru perioada curentă.

portofoliului băncilor (+0,17 puncte procentuale față de trimestrul precedent și -0,01 puncte procentuale față de anul precedent).

Figura 4. Evoluția expunerilor băncilor față de IFN

Din totalul creditelor către IFN, 99,9% au fost acordate OCN și 0,1% (6 credite) – SAR/BAR. Expuneri față de AEÎ la situația din 30.09.2024 nu au fost înregistrate.

Soldul creditelor oferite de bănci OCN a crescut în raport cu trimestrul anterior, în principal ca urmare a majorării soldului creditelor acordate unei OCN cu 203,4 mil. MDL. Este important de menționat că 100% din creditele acordate IFN sunt clasificate în categorii de risc performante.

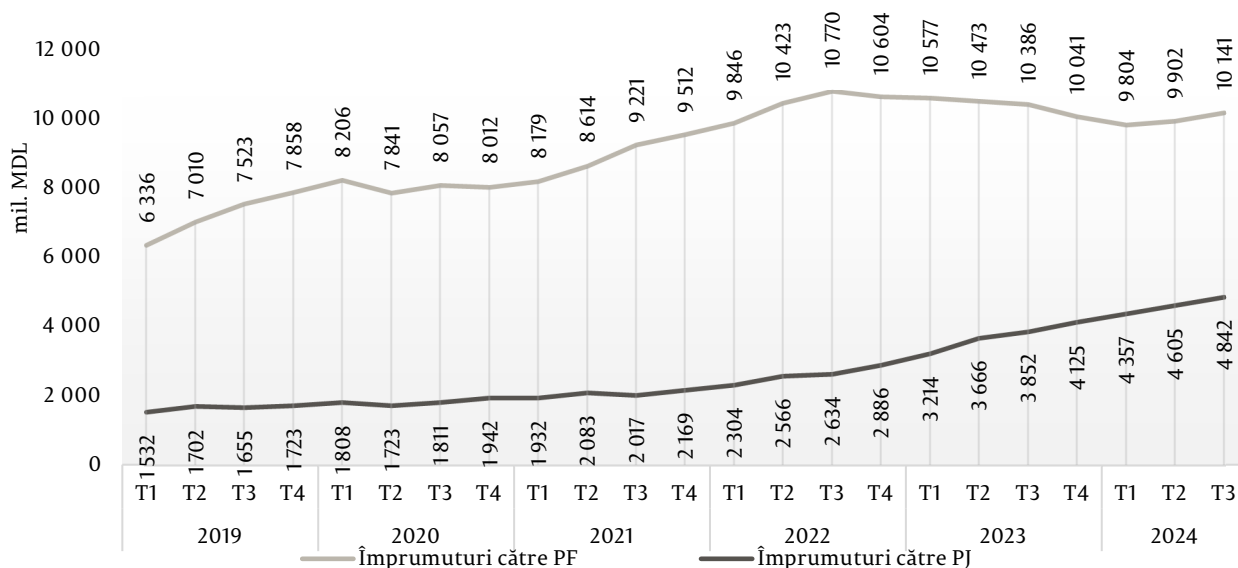
Soldul creditelor noi acordate pe parcursul trimestrului III 2024 a înregistrat o majorare în comparație cu trimestrul anterior, însumând 350,2 mil. MDL.

Ratele dobânzilor pentru creditele acordate IFN în trimestrul III 2024 variază între 3,9% și 15,0% în cazul creditelor acordate în MDL și între 3,6% și 11,6% în cazul creditelor în moneda străină.

Activitatea organizațiilor de creditare nebanară și asociațiilor de economii și împrumut

Piața creditării nebancare a atins, în trimestrul III 2024, valoarea de 14 983,8 mil. MDL, în creștere cu 952,7 mil MDL sau 6,8% față de trimestrul anterior. Creșterea anuală față de trimestrul III 2023 a constituit 1 235,7 mil. MDL sau 9,0%. Această creștere a avut loc din contul creditării companiilor, care a avut o ascensiune rapidă, înregistrând o creștere anuală de 25,7% sau 990,1 mil. MDL, până la un total de 4 842,4 mil. MDL. Soldul creditelor acordate persoanelor fizice a înregistrat o creștere de 2,4% sau 238,9 mil. MDL față de trimestrul precedent, dar momentan încă se menține declinul anual al creditării de 2,4% sau 245,2 mil. MDL.

Figura 5. Dinamica structurii împrumuturilor acordate, pe tip de debitor

Se menține și gradul înalt de concentrare a pieței, observat în trimestrele precedente. Astfel, primele 10 companii după mărimea activelor au însumat 76,5% din volumul pieței, totodată, top-10 OCN după mărimea portofoliului de împrumuturi constituiau 76,0% din volumul pieței.

La finele trimestrului analizat, OCN dețineau o cotă de 16,6% în portofoliul total de credite și împrumuturi, acordate la nivelul sistemului financiar, fiind în descreștere cu 1,2 puncte procentuale comparativ cu perioada similară a anului precedent. Conform informațiilor din Registrul riscului de credit, la 30.09.2024, în portofoliile băncilor se regăseau 221 credite în valoare de 3 082,3 mil. MDL, acordate către 28 OCN, în creștere cu 11,0% față de trimestrul precedent. În același timp, cota creditelor acordate de băncile comerciale către OCN a înregistrat o creștere cu 0,17 puncte procentuale, constituind 4,2% în portofoliul total al băncilor la finele perioadei analizate.

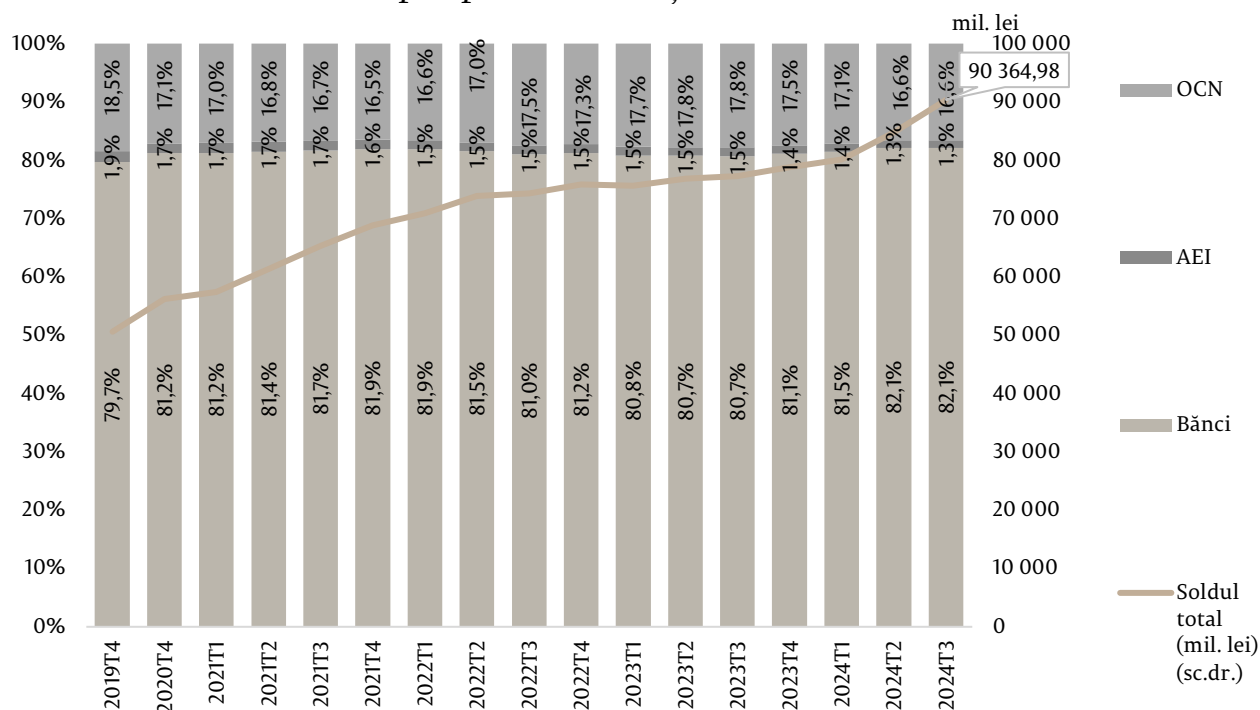
La finele trimestrului de referință, volumul activelor totale ale AEÎ a însumat 1 334,0 mil. MDL, în creștere cu 1,8% în comparație cu trimestrul precedent. Ponderea maximă în structura activelor AEÎ revine împrumuturilor acordate, acestea constituind 88,7% din valoarea totală a activelor, în creștere cu 2,5 puncte procentuale față de trimestrul precedent. Valoarea totală a împrumuturilor acordate membrilor AEÎ a însumat 1 182,8 mil. MDL conform situației din 30.09.2024, fiind în creștere cu 4,8% față de valoarea înregistrată în trimestrul precedent și cu 1,2% față de anul precedent.

Cota AEÎ în sistemul financiar se menține aproximativ la același nivel în raport cu trimestrul precedent. AEÎ se finanțează în proporție de 60,4% din contul depunerilor de economii și 2,3% din contul creditelor primite, iar cota capitalului propriu reprezintă 35,1% din pasivele totale.

Nivelul de concentrare pe piața AEÎ prezintă valori relativ scăzute, în comparație cu alți reprezentanți ai pieței financiar-nebancare. Astfel, top-10 AEÎ după mărimea activelor reprezintă 57,4% din piață, totodată, top-10 AEÎ după mărimea portofoliului de împrumuturi însumează 58,0% din volumul pieței.

La finele trimestrului III 2024, AEÎ dețineau o cotă de 1,3% în portofoliul total de credite și împrumuturi, acordate la nivelul sistemului financiar, în descreștere cu 0,2 puncte procentuale comparativ cu perioada similară a anului precedent.

Figura 6. Structura creditării efectuate de sistemul financiar, pe tipuri de societăți financiare

Tabloul de riscuri pentru sectoarele OCN, AEÎ, asigurări

Cu referire la tabloul de riscuri pentru sectorul OCN (Tabelul 1 din Anexa 1), pentru trimestrul III 2024 majoritatea indicatorilor oscilează aproape de media istorică, cu excepția împrumuturilor de la populație, împrumuturilor de la public și a creditelor acordate de bănci. Împrumuturile de la populație scad puternic, cu 72,3% în raport cu perioada similară a anului precedent. Această dinamică influențează împrumuturile de la public, care includ împrumuturile de la populație și împrumuturile de la societățile nefinanciare. Cele din urmă sunt, de asemenea, în scădere, dar mai puțin drastică, comparativ cu împrumuturile de la populație. Pe acest fundal crește sesizabil ponderea creditelor acordate de bănci, care compensează scăderile menționate.

Cu referire la tabloul de riscuri pentru AEÎ (Tabelul 1 din Anexa 1), se observă o scădere constantă a numărului AEÎ, fapt ce sugerează o tendință de consolidare a pieței și dificultăți de menținere a activității pentru anumite asociații. Activele AEÎ au menținut o rată anuală de creștere pozitivă, însă această expansiune a încetinit față de perioadele anterioare. De asemenea, numărul beneficiarilor de împrumuturi a scăzut semnificativ, ceea ce poate reflecta fie o reducere a cererii pentru împrumuturi, fie o abordare mai prudentă în acordarea acestora. În același timp, valoarea medie a unui împrumut a înregistrat o creștere, sugerând o orientare către împrumuturi mai mari și o posibilă schimbare a strategiei în relația cu clienții. Soldul creditelor neperformante a scăzut ușor, un semnal moderat pozitiv care arată o îmbunătățire a calității portofoliului de împrumuturi. Un alt fenomen observat este ponderea ridicată a depunerilor pe termen

scurt (sub un an), ceea ce ar putea influența gradul de lichiditate și capacitatea AEÎ de a reacționa la schimbările rapide de pe piață.

Cu referire la tabloul de riscuri pentru sectorul **asigurări** (Tabelul 2 din Anexa 2), pentru trimestrul III 2024 se constată că volumul activelor rămâne considerabil mai ridicat comparativ cu media istorică. De asemenea, au înregistrat o creștere importantă primele de asigurare, inclusiv pentru primele de asigurare contra calamităților naturale și a primelor de asigurare pentru culturile agricole, fapt ce reflectă conștientizarea de către populație și business a importanței asigurărilor contra riscurilor. De asemenea, au crescut considerabil despăgubirile și indemnizațiile de asigurare plătite, inclusiv cele pentru asigurările de viață, cele pentru calamități naturale, precum și cele legate de asigurările culturilor agricole. Dinamica pentru ultimele două categorii reflectă influența negativă a secetei din vara acestui an asupra sectorului agricol, precum și creșterea popularității asigurărilor printre agricultori, factor reflectat prin creșterea primelor de asigurare a culturilor agricole, observat în trimestrele precedente.

Sondajul privind creditarea bancară

În conformitate cu rezultatele sondajului privind creditarea bancară¹⁰, pe parcursul trimestrului III 2024, **standardele de creditare aplicate societăților nefinanciare s-au relaxat ușor** (procentul net al băncilor de 1%). Evoluția înregistrată s-a poziționat sub nivelul așteptărilor expuse de către respondenți în cadrul iterației anterioare a sondajului (21%), dinamica menținându-se pozitivă pentru al șaptelea trimestru consecutiv. La relaxarea ușoară a standardelor de creditare au contribuit presiunea concurenței, costul de finanțare/constrângerile bilanțiere. Totodată, toleranța riscului, precum și percepția riscului a condus la temperarea relaxării standardelor de creditare. Pentru trimestrul următor, respondenții **anticipează o înăsprire ușoară** a standardelor de creditare aplicate societăților nefinanciare (-4%).

În perioada analizată, conform răspunsurilor agregate ale respondenților, **cererea de credite din partea societăților nefinanciare** a înregistrat o **majorare ușoară** (procentul net al băncilor de 19%), situându-se peste nivelul prognozat de către respondenți în cadrul iterației precedente a sondajului (7%). Majorarea cererii pentru credite din partea societăților nefinanciare a avut loc pe fundalul creșterii preferințelor societăților de a efectua investiții în capitalul fix și capitalul circulant, precum și ca urmare a nivelului general al ratelor de dobândă și ale refinanțării datoriei/restructurării/renegocierii. În același timp, creditarea bancară a avut un impact de temperare a tendinței ascendente a cererii pentru credite. În trimestrul următor, respondenții **anticipează o majorare** a cererii pentru credite din partea societăților nefinanciare (procentul net al băncilor de 54%).

---

¹⁰ În scopul determinării condițiilor de finanțare și a profilului de risc al sistemului financiar-bancar din Republica Moldova, Banca Națională a Moldovei derulează trimestrial sondajul privind creditarea bancară, cu participarea a 11 bănci.

Figura 7. Evoluția trimestrială a standardelor de creditare aplicate societăților nefinanciare

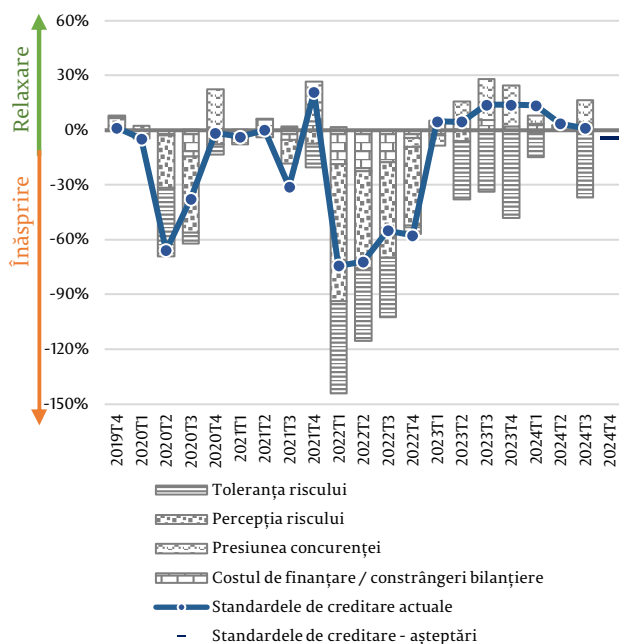
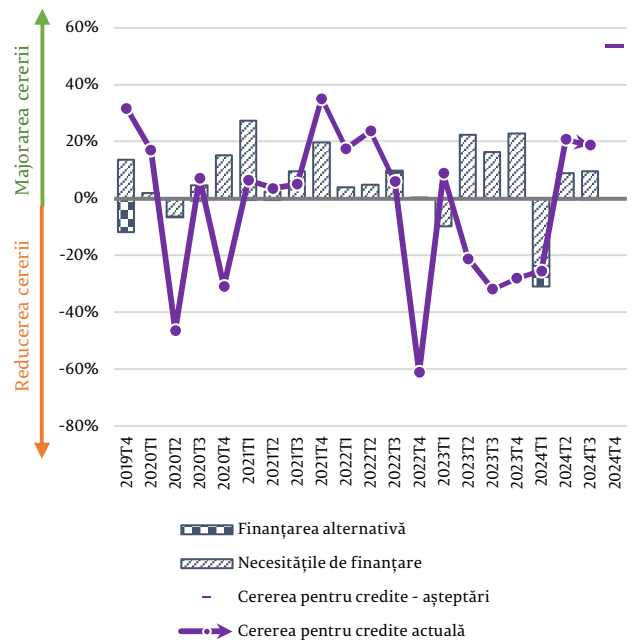

Figura 8. Evoluția trimestrială a cererii pentru credite din partea societăților nefinanciare

Cu referire la **standardele de creditare aplicate populației**, pe parcursul trimestrului III 2024, conform opiniei respondenților, acestea au fost ușor relaxate (procentul net al băncilor de 1%), fiind sub nivelul așteptărilor expuse de către respondenți în cadrul iterației anterioare a sondajului (40%). Relaxarea standardelor de creditare s-a datorat influenței concomitente atât a factorilor cu influență pozitivă, cum ar fi reducerea costurilor de finanțare, toleranța riscului și presiunea concurenței, cât și negativă, cum ar fi percepția riscului. Pe parcursul trimestrului următor, respondenții **anticipează o relaxare** a standardelor de creditare aplicate populației (procentul net al băncilor 17%).

Figura 9. Evoluția trimestrială a standardelor de creditare pentru creditele acordate populației

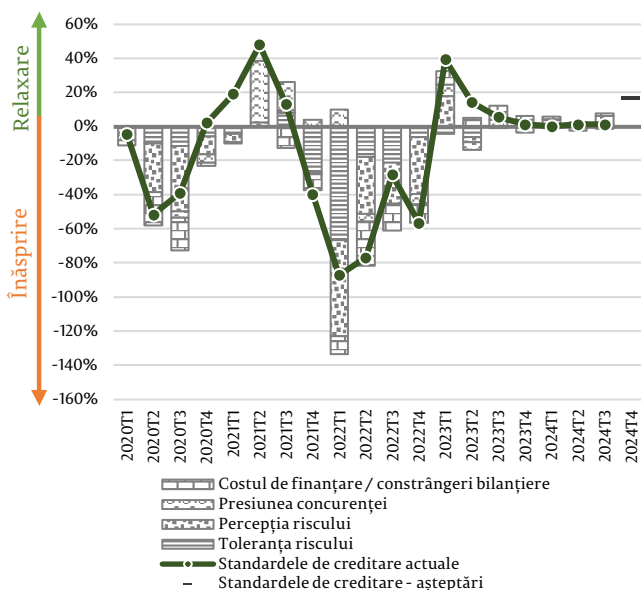
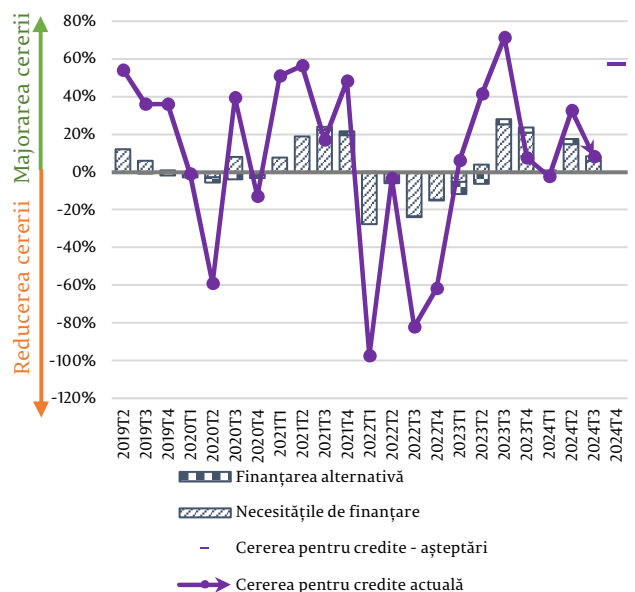

Figura 10. Evoluția trimestrială a cererii pentru credite din partea populației

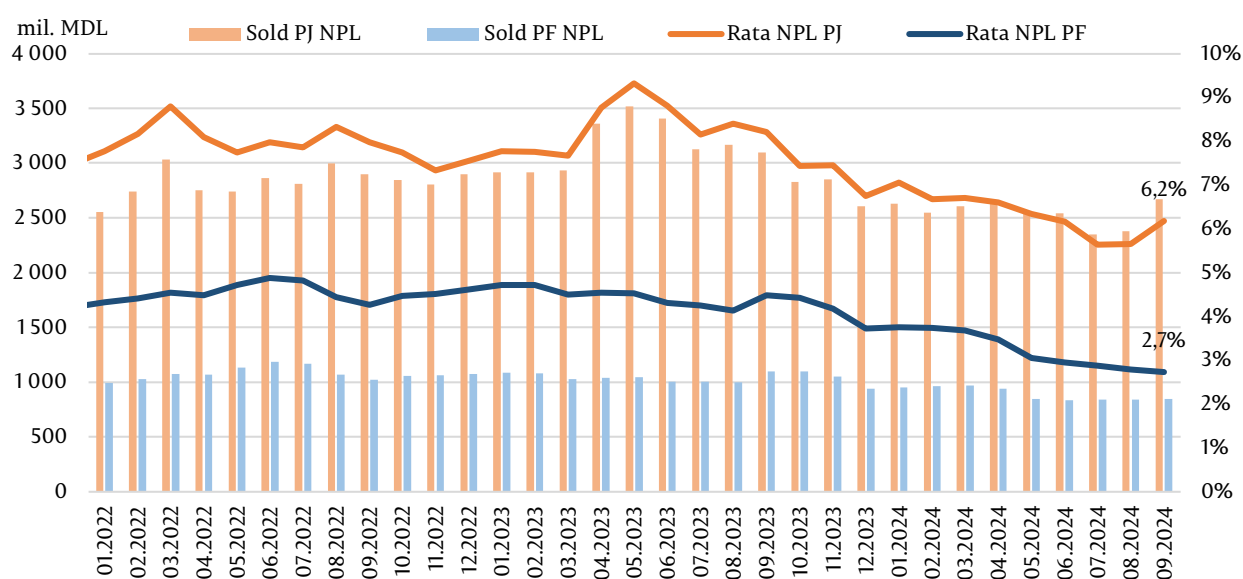
Pe parcursul trimestrului III 2024, **cererea pentru credite din partea populației s-a majorat ușor** (procentul net al băncilor de 8%), fiind, totodată, sub nivelul așteptărilor, exprimate de respondenți în iterația precedentă a sondajului (33%). Evoluția cererii populației este condiționată, în principal, de nivelul general al ratelor de dobândă și de creșterea încrederii consumatorilor. Pentru trimestrul următor, respondenții **anticipează o majorare** a cererii pentru credite din partea populației (procentul net al băncilor de 57%).

Calitatea creditelor

În trimestrul III 2024, rata creditelor neperformante (NPL) s-a redus cu 0,1 puncte procentuale comparativ cu trimestrul precedent, până la nivelul de 4,7%, dintre care rata NPL a creditelor acordate persoanelor juridice se menține constantă la nivelul de 6,2%, iar rata NPL a creditelor acordate persoanelor fizice s-a redus până la 2,7% (-0,2 puncte procentuale).

Soldul total al creditelor clasificate în categoriile neperformante a crescut cu 4,2% comparativ cu trimestrul precedent. Această tendință a fost determinată de creșterea soldului creditelor neperformante ale persoanelor fizice cu 1,8%, concomitent cu creșterea soldului creditelor neperformante ale persoanelor juridice cu 5,0%.

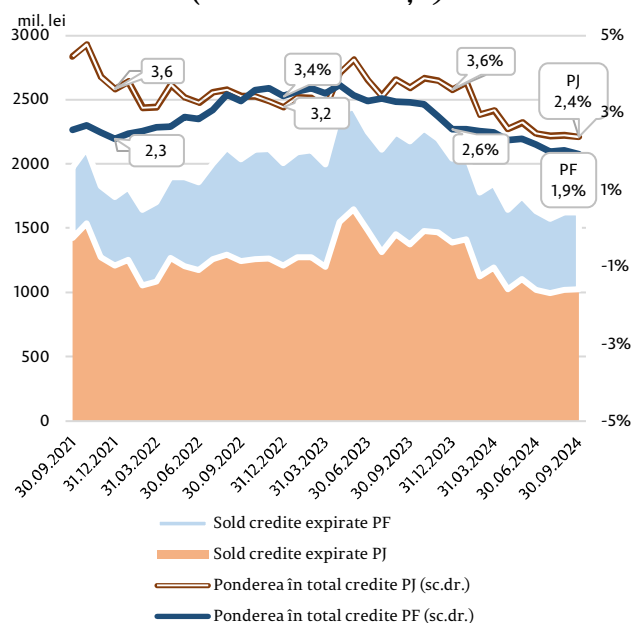
Figura 11. Evoluția calității creditelor pe tipuri de debitori

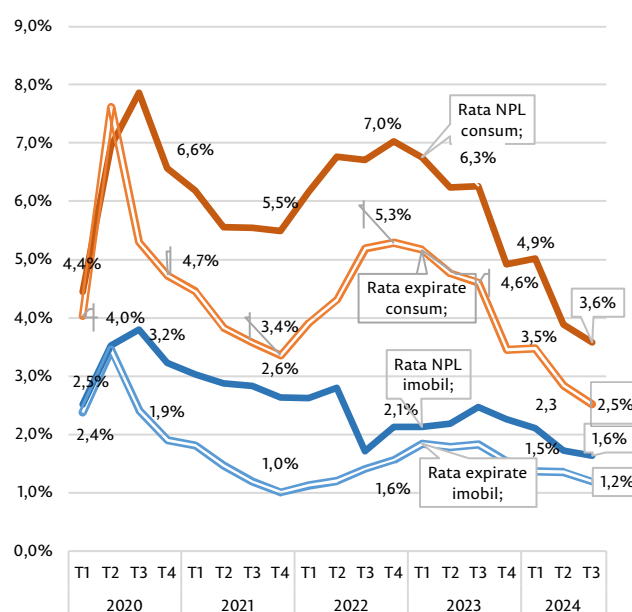
În ce privește evoluția creditelor expirate, în trimestrul analizat față de trimestrul precedent, s-a înregistrat creșterea soldului creditelor expirate ale debitorilor-persoane juridice, dinamica soldului marcând o creștere de 0,7%, până la 1 026,2 mil. MDL, în timp ce soldul creditelor expirate ale debitorilor-persoane fizice a scăzut cu 2,7%, însumând 596,8 mil. MDL.

Ponderea creditelor expirate ale debitorilor-persoane fizice s-a redus până la valoarea de 1,9% (-0,2 puncte procentuale față de trimestrul precedent) din totalul creditelor acordate persoanelor fizice. În același timp, ponderea creditelor expirate ale debitorilor-persoane juridice a scăzut la valoarea de 2,4% (-0,1 puncte procentuale față de trimestrul precedent) din totalul creditelor acordate persoanelor juridice.

Figura 12: Evoluția creditelor expirate (30+ zile restanță)

Figura 13: Calitatea creditelor de consum și imobiliare

Cu referire la tabloul de riscuri pentru sectorul **populație** (Tabelul 3 din Anexa 3) se constată o creștere considerabilă a portofoliului de credite bancare, datorată extinderii semnificative a volumului de credite noi oferite de bănci. Cu toate acestea nivelul actual al îndatorării totale nu prezintă semne de vulnerabilitate majoră, indicând o gestionare prudentă a creditării de către entitățile financiare și o capacitate adecvată de rambursare din partea debitorilor. În trimestrul III 2024, rata creditelor neperformante (NPL) s-a redus cu 0,2 puncte procentuale comparativ cu trimestrul precedent până la 2,7%.

Creditarea bancară a populației

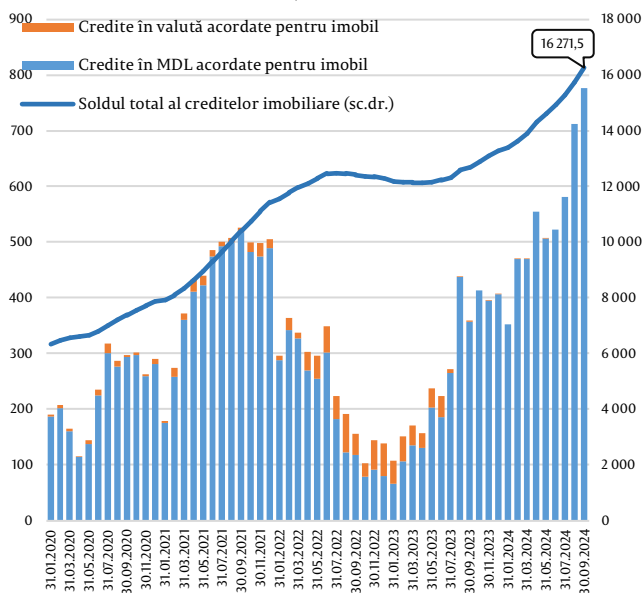
Pe parcursul trimestrului III 2024, volumul total al creditelor noi acordate pe sector a însumat 18 142,3 mil. MDL, în creștere cu 37,8% față de perioada similară a anului precedent, ca urmare a creșterii creditării persoanelor fizice cu 51,2% și a persoanelor juridice cu 32,0% față de trimestrul III 2023.

Volumul total al creditelor imobiliare noi acordate pe parcursul trimestrului III 2024 a înregistrat o creștere de 93,5% față de perioada similară a anului precedent sau de 30,9% comparativ cu trimestrul precedent și a însumat 2 070,9 mil. MDL. Soldul creditelor acordate pentru procurarea/construcția imobilului la situația din 30.09.2024 a înregistrat o creștere de 28,2% față de perioada similară a anului precedent și constituia 16 271,5 mil. MDL, iar ponderea soldului creditelor acordate pentru procurarea/construcția imobilului în totalul portofoliului bancar a ajuns la 21,9% în trimestrul analizat. Pe parcursul trimestrului III 2024 nu au fost acordate credite imobiliare noi în valută și atașate la cursul valutei.

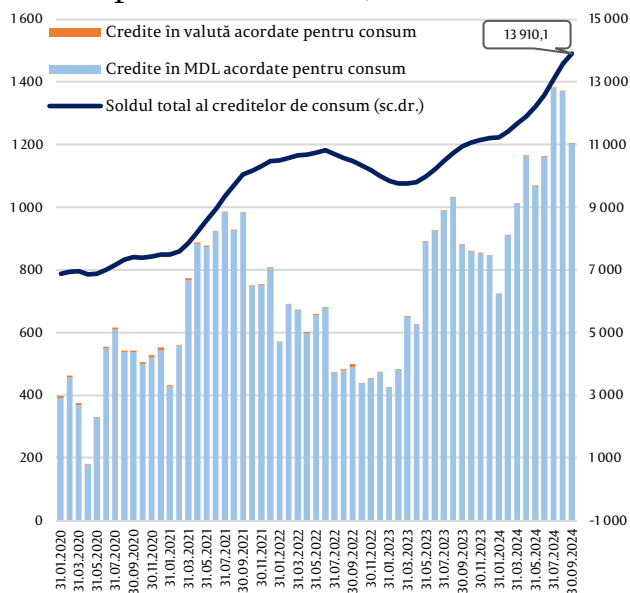
Volumul total al creditelor de consum noi acordate pe parcursul trimestrului de referință a consemnat o creștere de 36,2% față de perioada similară a anului precedent sau de 16,6% față de trimestrul precedent și a însumat 3 954,9 mil. MDL. La finele lunii septembrie 2024, soldul total al creditelor de consum la nivel de sector bancar a atins

valoarea de 13 910,1 mil. MDL, o creștere de 27,0% față de perioada similară a anului precedent sau de 10,5% față de trimestrul precedent. Creditele de consum în valută înregistrează o pondere de 0,03% în volumul total al creditelor de consum acordate pe parcursul trimestrului III 2024.

Figura 14. Evoluția creditelor noi și a soldului creditelor pentru imobil acordate persoanelor fizice, mil. MDL

Figura 15. Evoluția creditelor noi și a soldului creditelor pentru consum acordate persoanelor fizice, mil. MDL

Evoluția indicatorilor orientați pe debitori

În scopul realizării obiectivelor politicii macroprudențiale definite în Strategia privind politica macroprudențială, aprobată în ședința Comitetului Național de Stabilitate Financiară din 15.09.2023, Departamentul stabilitate financiară evaluează trimestrial riscul de discrepantă dintre prețurile imobilelor și creditele pentru investiții imobiliare (raportul dintre credite și garanții (RCG)), precum și riscul îndatorării excesive și a presiunii semnificative la deservirea creditelor de către populație (raportul dintre serviciul datoriei și venituri (RSDV)).

Pe parcursul trimestrului III 2024, în limitele intervalului 0-55%, distribuția indicatorului RSDV a înregistrat o creștere pe intervalul 5-25% și 45-55% în valoare de 5,7 puncte procentuale, iar pe intervalele peste limita de 55%, cum ar fi tranșele 55-95% și 100-inf., a fost înregistrată o creștere de 1,19 puncte procentuale din volumul total trimestrial al creditelor noi acordate persoanelor fizice, cea mai mare fiind observată pe tranșa 55-60% (0,44 puncte procentuale) și 65-70% (0,43 puncte procentuale). Totodată, o descreștere a fost observată pe tranșele 0-5% și 25-45% în sumă de 6,9 puncte procentuale pentru intervalul sub limita de 55% și o descreștere totală de 0,01 puncte procentuale pe tranșa 95-100%. De asemenea, s-a constatat o menținere înaltă a distribuției indicatorului RSDV pentru creditele noi acordate în tranșa 35-40%, cu o migrare ușoară spre tranșele 5-20% și 45-50%. Pe parcursul trimestrului III 2024, 83,9% din creditele noi acordate persoanelor fizice au înregistrat un RSDV sub 40% și 98,0% - un RSDV sub limita de 55%.

Figura 16. Distribuția ponderii creditelor noi acordate persoanelor fizice în trimestrul analizat pe intervale ale RSDV

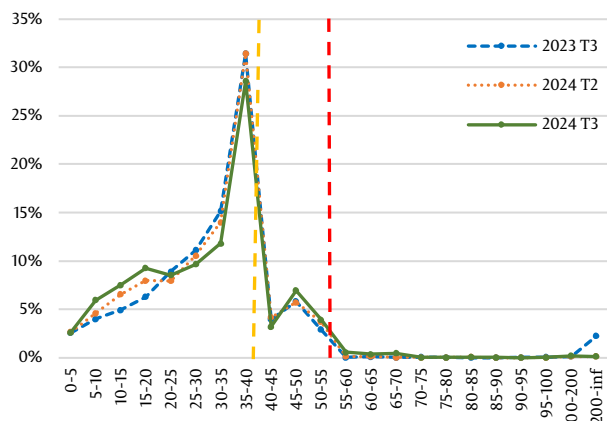
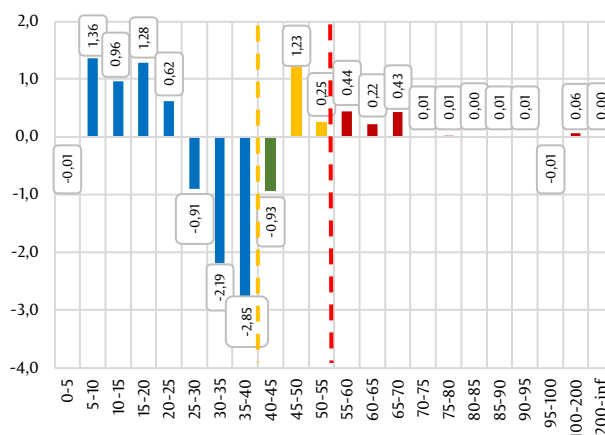

Figura 17. Distribuția ponderii creditelor noi acordate persoanelor fizice: diferența pe intervale ale RSDV față de trimestrul anterior (p.p.)

Pe parcursul trimestrului III 2024, indicatorul RCG a înregistrat o descreștere pe intervalele 20-70%, 80-85%, 90-95% și 100-200%, cea mai mare fiind de 3,28 puncte procentuale pe tranșa 60-65%. În același timp, s-a consemnat o creștere pe intervalul 0-20% și tranșele 70-80%, 85-90%, 95-100% și 200-inf., cea mai mare fiind de 4,95 puncte procentuale pe tranșa 75-80%.

Ca pondere, se observă distribuția relativ proporțională a creditelor noi acordate pe tranșele până la 60% ale indicatorului RCG cu o creștere a concentrării pe intervalul 60-80%, cea mai mare concentrare fiind pe tranșa 75-80%. Astfel, în trimestrul III 2024, 97,6% din creditele noi acordate persoanelor fizice au înregistrat un RCG sub 80%.

Figura 18. Distribuția ponderii creditelor noi acordate persoanelor fizice pe intervale ale RCG

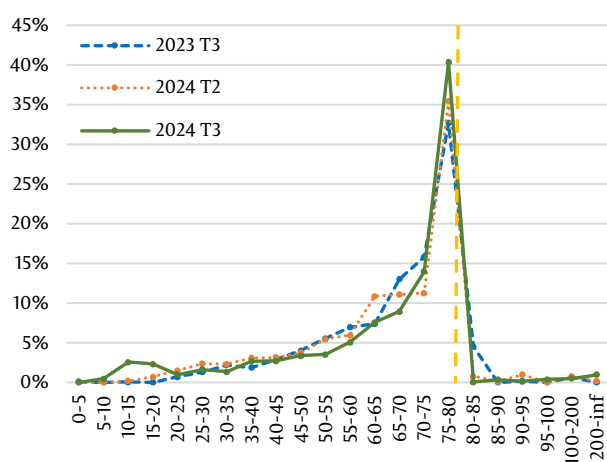
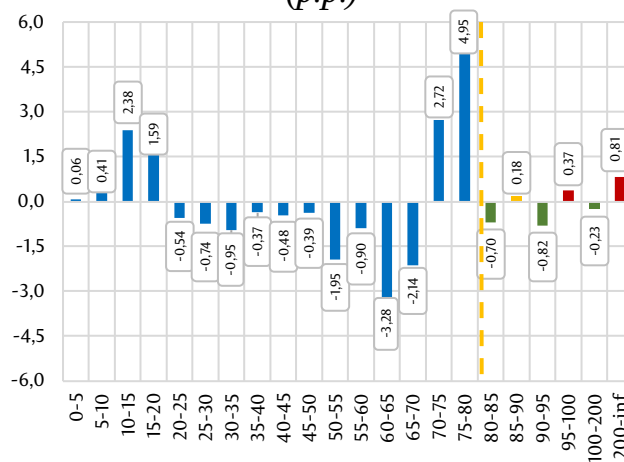

Figura 19. Distribuția ponderii creditelor noi acordate persoanelor fizice: diferența pe tranșele ale RCG față de trimestrul anterior (p.p.)

Sectorul imobiliar

În trimestrul de raportare a fost înregistrată temperarea creșterii prețurilor de ofertă pentru imobilele rezidențiale. A fost înregistrată o creștere ușoară pe piața secundară, iar pe piața primară prețurile s-au menținut la același nivel.

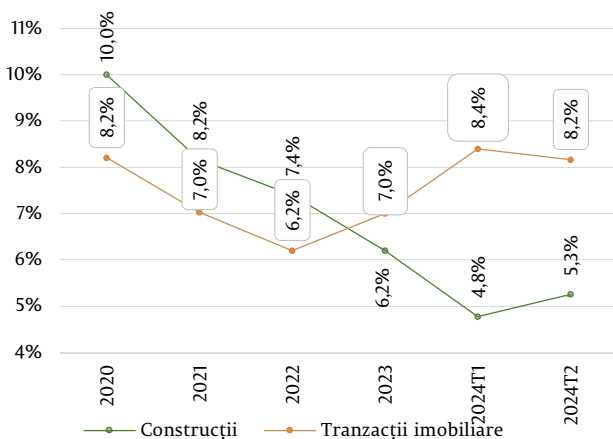
Numărul total al tranzacțiilor cu bunuri imobile¹¹ înregistrate în trimestrul III 2024 a fost în creștere, în special în cazul segmentului rezidențial. Similar, a fost constatată o creștere a numărului tranzacțiilor de vânzare-cumpărare, în mare parte din contul segmentului imobilelor rezidențiale. Numărul ipotecilor asigurate cu imobil a înregistrat o creștere semnificativă comparativ cu trimestrul precedent.

Volumul total de autorizații pentru construcții emise la nivel național a scăzut comparativ cu perioada similară a anului 2023 și comparativ cu trimestrul precedent, sectorul nerezidențial fiind afectat mai mult. Totodată, în ceea ce ține de mun. Chișinău se observă reducerea numărului autorizațiilor emise comparativ cu trimestrul precedent, dar și comparativ cu trimestrul III 2023.

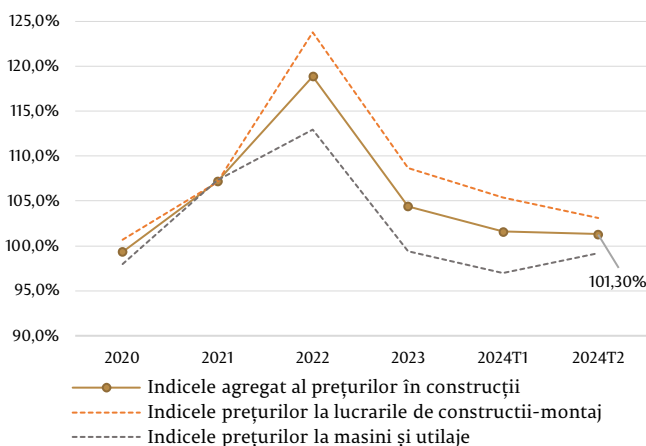
Trimestrul II 2024¹² s-a caracterizat prin creșterea în termeni reali cu 2,4 la sută a produsului intern brut (PIB) comparativ cu trimestrul II 2023. Sectorul „Construcții” a contribuit pozitiv la creșterea PIB (+0,3 la sută), în timp ce sectorul „Tranzacții imobiliare” a avut un impact nefavorabil de -0,5 la sută. Totodată, trimestrul de raportare s-a caracterizat prin creșterea ponderii sectorului „Construcții” (+0,5 puncte procentuale) și diminuarea ponderii sectorului „Tranzacții imobiliare” (-0,2 puncte procentuale) în PIB față de trimestrul precedent.

În trimestrul II 2024, indicele agregat al prețurilor în construcții¹³ a atins nivelul de 101,3 la sută, fiind în descreștere cu 0,3 puncte procentuale comparativ cu trimestrul I 2024 și cu 5,0 puncte procentuale comparativ cu trimestrul II 2023. Indicele prețurilor la lucrările de construcție-montaj a înregistrat valoarea de 103,1 la sută, iar cel al prețurilor la mașini și utilaje – 99,2 la sută.

Figura 20. Ponderea sectoarelor „Construcții” și „Tranzacții imobiliare” în PIB

Figura 21. Evoluția indicelui de cost în construcții, 100%=față de anul precedent

Numărul autorizațiilor pentru construcții, emise pe parcursul trimestrului III 2024 s-a diminuat cu 17,3% comparativ cu perioada similară a anului precedent (-0,4% față de trimestrul precedent). În segmentul rezidențial au fost emise cu 10,4% mai puține autorizații comparativ cu trimestrul III 2023 (+1,1% comparativ cu trimestrul II 2024), iar

¹¹ Numărul total al tranzacțiilor calculat în baza datelor Instituției Publice „Cadastrul Bunurilor Imobile” este format din următoarele tipuri de tranzacții: (1) Vânzare-cumpărare; (2) Moștenire; (3) Donație-schimb; (4) Alte documente; (5) Ipotecă; (6) Locațiune; (7) Primare.

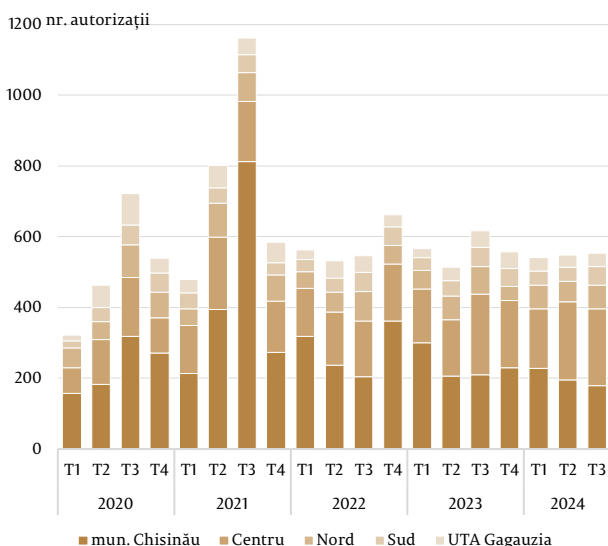
¹² Notă: informația este prezentată în baza ultimelor date disponibile pe statistica.gov.md.

¹³ Indicele agregat al prețurilor în construcții este compus din indicele prețurilor la lucrările de construcție-montaj și indicele prețurilor la mașini și utilaje.

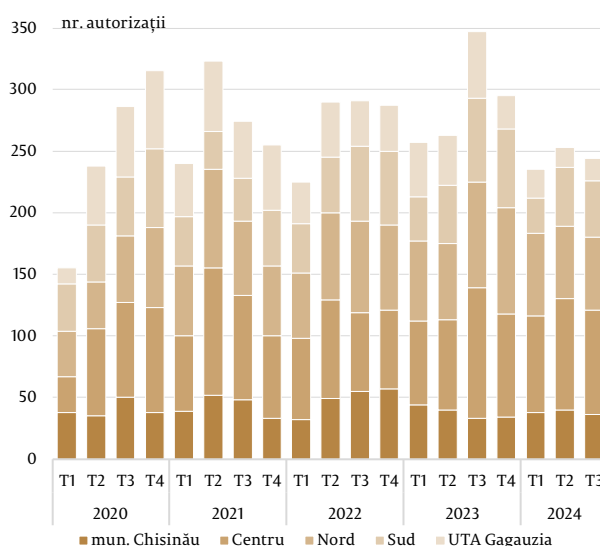
în segmentul nerezidențial au fost emise cu 29,7% mai puține autorizații (-3,6% comparativ cu trimestrul II 2024).

Din punct de vedere regional, în cadrul segmentului rezidențial, se observă diminuarea cu 14,4% comparativ cu trimestrul III 2023 (-8,2% comparativ cu trimestrul II 2024) a numărului de autorizații acordate în mun. Chișinău. Totodată, se constată diminuarea cu 8,3% comparativ cu trimestrul III 2023 a numărului de autorizații acordate în alte regiuni ale Republicii Moldova (+6,3% comparativ cu trimestrul II 2024).

Figura 22. Evoluția autorizațiilor pentru construcții rezidențiale în profil regional

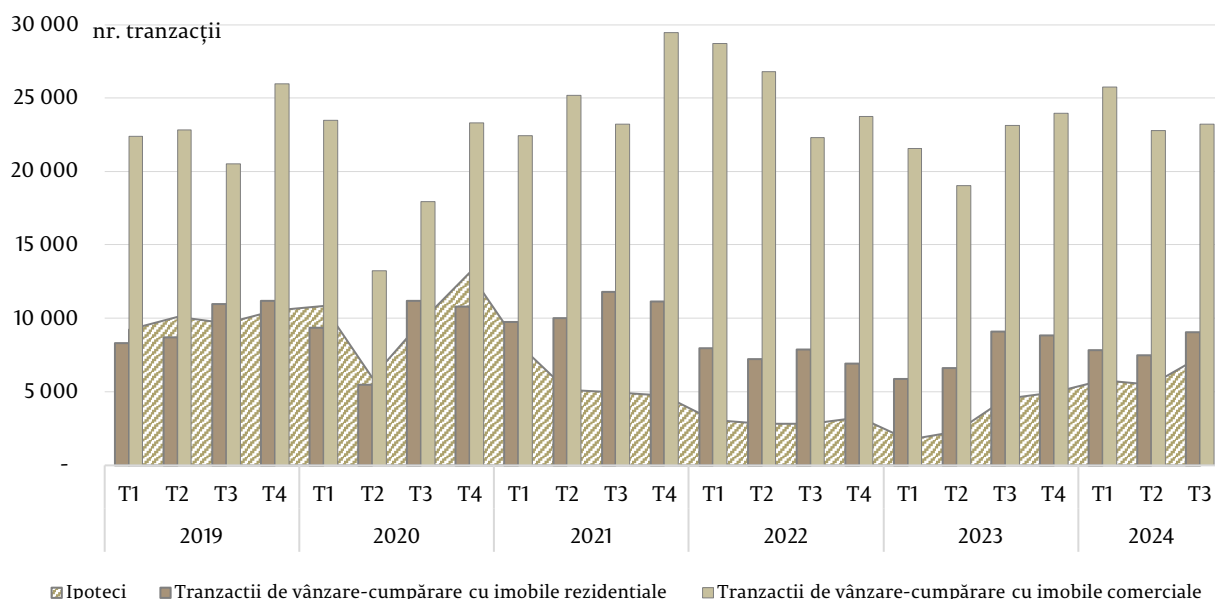
Figura 23. Evoluția autorizațiilor pentru construcții nerezidențiale în profil regional

Trimestrul III 2024 s-a caracterizat prin creșterea numărului total de tranzacții cu bunurile imobile cu 10,8% față de trimestrul precedent (+5,0% comparativ cu trimestrul III 2023). Segmentul imobilelor rezidențiale a consemnat o creștere de 17,7% față de trimestrul precedent (+5,3% comparativ cu trimestrul III 2023). Segmentul imobilelor nerezidențiale a înregistrat o diminuare cu 8,5% comparativ cu trimestrul precedent (+4,9% comparativ cu trimestrul III 2023).

Totodată, pe profilul tranzacțiilor de vânzare-cumpărare a imobilelor, în trimestrul analizat se atestă o creștere cu 6,6% comparativ cu trimestrul precedent (+0,2% comparativ cu trimestrul III 2023), fiind înregistrate 32 261 tranzacții. Ipotecile reprezintă 22,9% din tranzacțiile imobiliare de vânzare-cumpărare, în creștere cu 4,8 puncte procentuale comparativ cu trimestrul precedent (+8,8 puncte procentuale comparativ cu trimestrul III 2023). Totodată, în mun. Chișinău ipotecile constituie 25,8% din totalul tranzacțiilor de vânzare-cumpărare cu bunurile imobile din municipiu (+1,2 puncte procentuale comparativ cu trimestrul II 2024 și +7,4 puncte procentuale comparativ cu trimestrul III 2023).

Figura 24. Tranzacții de vânzare-cumpărare cu bunuri imobile

În mun. Chișinău sunt înregistrate 50,9% din totalul tranzacțiilor de vânzare-cumpărare cu imobile rezidențiale și 30,8% din tranzacțiile similare pentru imobilele nerezidențiale. În trimestrul III 2024 au fost înregistrate 7 165 tranzacții de vânzare-cumpărare cu imobile comerciale (+13,9% comparativ cu trimestrul II 2024 și +22,2% comparativ cu trimestrul III 2023) și 4 595 tranzacții cu imobile rezidențiale (+18,7% comparativ trimestrul II 2024 și -9,4% comparativ trimestrul III 2023).

Cu privire la volumul contractelor de locațiune a bunurilor imobile, în trimestrul de raportare la Serviciul Fiscal de Stat au fost înregistrate 6 970 contracte, în creștere cu 19,0% comparativ cu trimestrul II 2024 (-2,1% comparativ cu trimestrul III 2023).

Figura 25. Tranzacții de vânzare-cumpărare a bunurilor imobile în mun. Chișinău

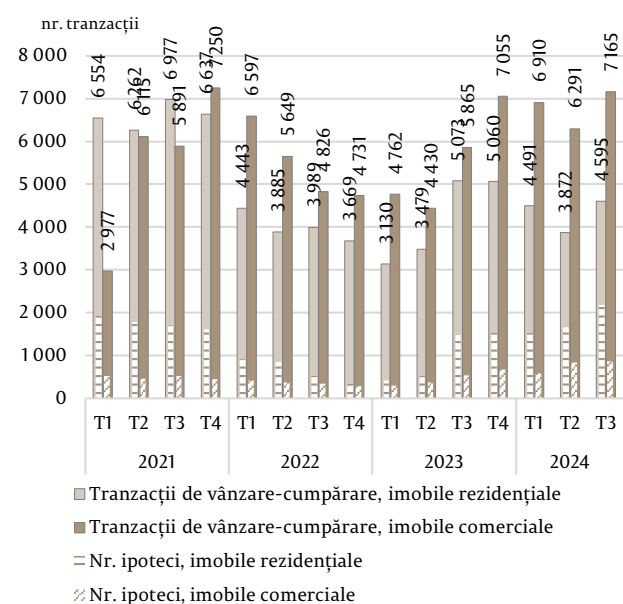
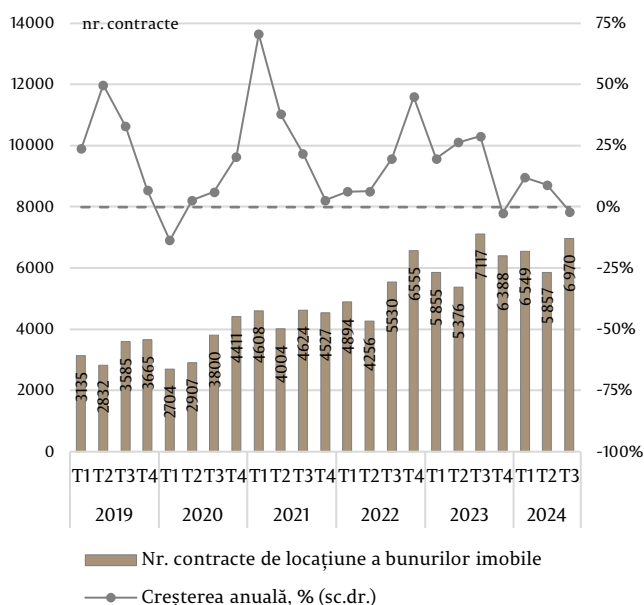

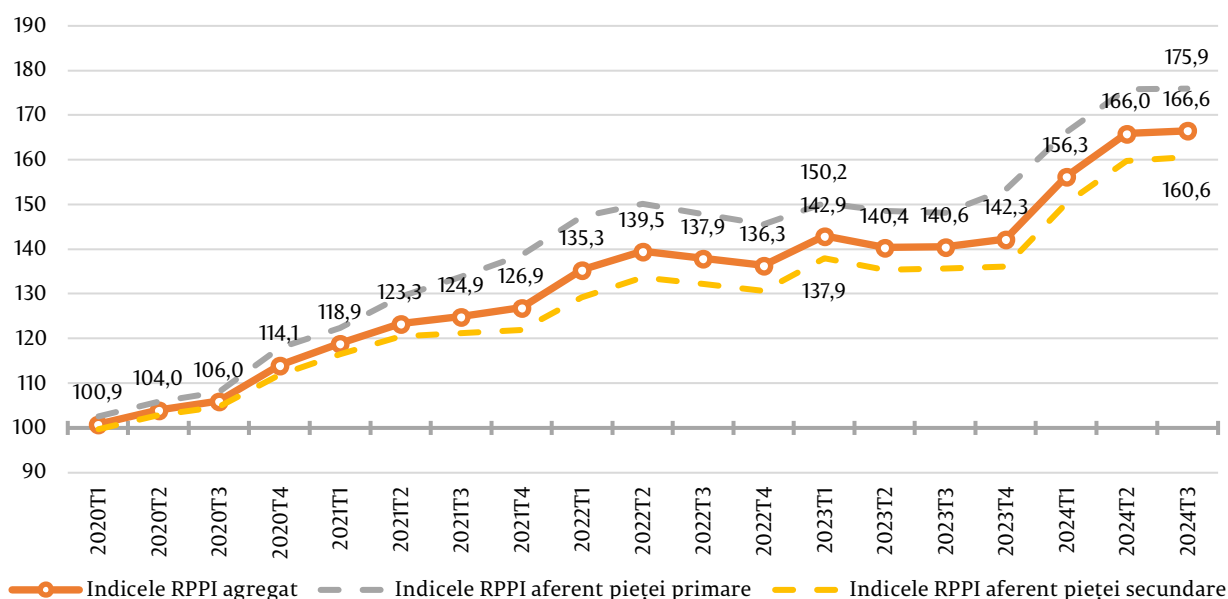
Figura 26. Volumul contractelor de locațiune a bunurilor imobile înregistrate la Serviciul Fiscal de Stat

La finele trimestrului III 2024, prețul de ofertă pentru bunurile imobile rezidențiale din mun. Chișinău a înregistrat o creștere modestă comparativ cu trimestrul precedent. Indicele RPPI, la situația de raportare, constituia 166,6%, fiind în creștere cu 0,4% față de trimestrul II 2024 și cu 18,5% față de trimestrul III 2023.

Indicele RPPI aferent prețului de ofertă pentru bunurile imobile prezentate pe piața primară a reprezentat 175,9%, fiind practic neschimbat față de trimestrul II 2024, în același timp fiind în creștere cu 18,8% față de trimestrul III 2023. Indicele RPPI aferent prețului de ofertă pentru bunurile imobile din cadrul pieței secundare a înregistrat valoarea de 160,6%, fiind în creștere cu 0,5% față de trimestrul II 2024 și cu 18,4% față de trimestrul III 2023.

Figura 27. Evoluția indicelui prețurilor la imobilul rezidențial (RPPI) pentru mun. Chișinău, % (2019 = 100%)

La finele trimestrului III 2024, creditarea sectorului construcțiilor a continuat tendința de creștere înregistrată la începutul anului 2024. Soldul creditelor acordate în această ramură a crescut cu 26,9% față de finele trimestrului III 2023 (+18,1% comparativ cu T2 2024). În condițiile respective, pe parcursul trimestrului III 2024, rata creditelor neperformante pentru sectorul construcțiilor a fost în creștere, stabilindu-se la nivelul de 4,7% la finele perioadei de raportare (+0,3 puncte procentuale comparativ cu trimestrul precedent). Ca referință, soldul creditelor neperformante în totalul creditelor înregistrează o descreștere de 0,1 puncte procentuale față de situația de la finele trimestrului precedent, stabilindu-se la valoarea de 4,8%, la finele lunii septembrie 2024.

Portofoliul de credite din sectorul bancar este asigurat în mărime de 40,8% cu garanții reale imobiliare, și anume cu „imobil rezidențial” – 22,8%, „imobil comercial” – 15,7% și „teren” – 2,4%. Garanțiile reale mobile dețin o pondere de 23,8%.

Valoarea de ipotecă a gajurilor pentru majoritatea băncilor este suficientă pentru acoperirea creditelor. Gradul mediu pe sector de acoperire a creditelor cu garanții reale imobiliare constituie 147,8%.

Având în vedere datele disponibile din cadrul tabloului de riscuri pentru sectorul imobiliar (tabelul 4 din Anexa 4), dar și analiza efectuată la situația de la finele

trimestrului III 2024, se constată anumite riscuri în ceea ce ține de riscul de supraapreciere a bunurilor imobile rezidențiale.

Rezultatele testărilor la stres

Rezultatele **testării la stres privind falimentul grupurilor de debitori**¹⁴ arată că în baza scenariilor simulate, nicio bancă nu ar înregistra indicatorul ratei fondurilor proprii sub cerințele minime de 10% în cazul falimentului tuturor grupurilor incluse în studiu. Totodată, rezultatele scenariilor arată că băncile ar continua să respecte și cerința OCR.

Expunerea băncilor față de 16 grupuri analizate, în trimestrul III 2024, a constituit 2 206,5 mil. MDL, în creștere față de sfârșitul trimestrului II 2024 cu 202,9 mil. MDL sau +10,1 la sută.

Expunerile neperformante nete (credite neperformante care nu sunt acoperite de rezervele de capital) raportate la capitalul băncilor prezintă valori reduse de maxim 0,69% pentru un grup.

Rezultatele **testării la stres aferente lichidității** indică asupra modului în care băncile reacționează la situațiile nefavorabile aferente lichidității în sectorul bancar. În urma aplicării șocurilor¹⁵, deficite de lichiditate în moneda națională sau în valută, pentru scenariile de stres simulate, nu au fost înregistrate.

Până la efectuarea șocurilor, sectorul bancar înregistrează un nivel înalt de lichiditate.

La situația de la finele trimestrului III 2024, structura activelor lichide totale, considerate în cadrul testării la stres, variază de la bancă la bancă. Preponderent, activele lichide sunt constituite din: rezervele obligatorii la depozite - RMO (sector - 43%, bănci - între 27% și 49%), valori mobiliare de stat - VMS (sector - 23%, bănci - între 14% și 34%), CBN (<1 lună) (sector - 10%, bănci - între 1% și 22%), numerar (sector - 8%, bănci - între 3% și 14%), plasări interbancare pe termen scurt (<1 lună) (sector - 12%, bănci - între 3% și 22%).

Figura 28. Impactul șocurilor asupra lichidității sistemice (total)

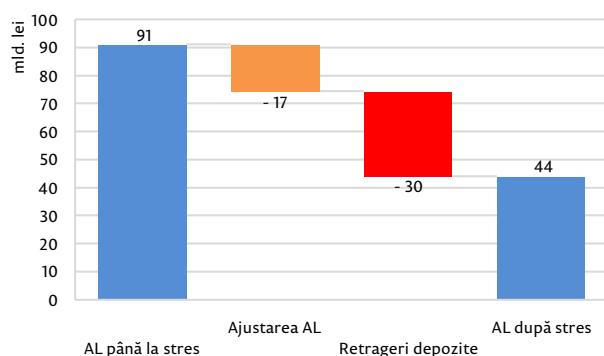
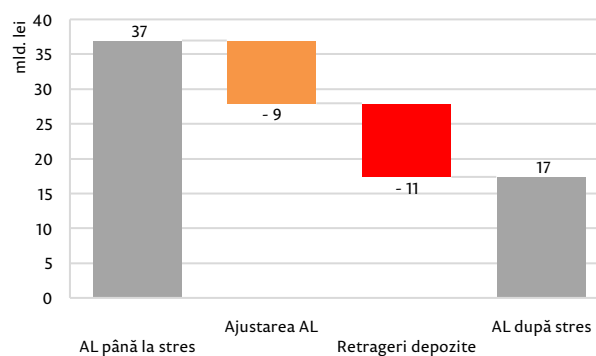

Figura 29. Impactul șocurilor asupra lichidității sistemice (FX)

Structura activelor lichide în valută este reprezentată din rezervele obligatorii la depozite în valută - RMO (FX) (sector - 45%, bănci - între 26% și 66%), mijloacele plasate

¹⁴ Testarea simulează falimentul (clasificarea în categoria „compromise” a creditorilor) debitorilor din 16 grupuri predefinite.

¹⁵ Șocurile se aplică activelor lichide (prin coeficient de ajustare al activelor lichide specific tipului activului) și obligațiunilor (retragerea concomitentă a depozitelor persoanelor fizice și juridice, depozitelor interbancare, tragerea angajamentelor condiționale asumate de bancă și achitarea datoriilor scadente în decurs de 1 lună).

în băncile din străinătate (sector – 45%, bănci – între 17% și 71%) și numerar (sector – 8%, bănci – între 2% și 18%).

În cazul stres testului de lichiditate aplicat asupra activelor lichide totale, volumul de lichiditate de după șoc la nivel de sector ar constitui 44,1 mld. MDL. În cazul stres testului aplicat asupra activelor lichide în valută, volumul de lichiditate în valută de după șoc la nivel de sector ar constitui echivalentul a 17,3 mld. MDL.

Lista de abrevieri

AEÎ – Asociațiile de economii și împrumut

CBN – Certificatele Băncii Naționale

HHI - Indicele Herfindahl-Hirschman (Herfindahl-Hirschman Index)

HHI_{risk} - Indicele Herfindahl-Hirschman ajustat la risc

IFN – Instituții financiare nebancare

ISF – Indicele de stres financiar

LCR - Indicatorul de acoperire a necesarului de lichiditate (Liquidity Coverage Ratio)

NPL – Credite neperformante

OCN – Organizațiile de creditare nebancare

OCR – Cerințe de fonduri proprii totale (Overall Capital Requirements)

O-SII – Alte societăți de importanță sistemică (Other Systemically Important Institutions)

PIB – Produsul intern brut

RCG - Raportul dintre credite și garanții (Loan-to-Value)

RMO – Rezerve minime obligatorii

RPPI - Indicele prețurilor la imobilul rezidențial (Residential Property Price Index)

RSDV - Raportul dintre serviciul datoriei și venituri (Debt-Service-to-Income)

SAR/BAR – Societăți/ brokeri de asigurări/reasigurări

SUA – Statele Unite ale Americii

TSCR - Cerința de fonduri proprii aferentă SREP (Total SREP Capital Requirement)

VMS – Valori mobiliare de stat

Tabelul 2. Tablou de risc: Sectorul asigurărilor

Categorie	Indicator	2010			2011			2012			2013			2014			2015			2016			2017			2018			2019			2020			2021			2022			2023			2024							
		T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4						
Societăți de Asigurări	Nr companii																																																		
	Total active																																																		
	Total active (asigurări generale)																																																		
	Total active (asigurări de viață)																																																		
	Capitalul statutar achitat (social)																																																		
	Capitalul statutar achitat (social) (asigurări viață)																																																		
	Rata de Solvabilitate Asigurări Generale																																																		
	Rata de Solvabilitate Asigurări de Viață																																																		
	Marja de solvabilitate minimă (asigurări generale)																																																		
	Marja de solvabilitate minimă (asigurări viață)																																																		
	Rezerve tehnice, total																																																		
	Rezerve tehnice, asigurări generale																																																		
	Rezerve tehnice, asigurări de viață																																																		
	Primele de asigurare																																																		
	inclusiv primele de asigurare de viață																																																		
	inclusiv primele de asigurare calamități naturale																																																		
	inclusiv primele de asigurare culturile agricole																																																		
	Despăgubiri și indemnizații de asigurare plătite																																																		
	inclusiv despăgubiri pe asigurări de viață																																																		
	inclusiv despăgubiri pe calamități naturale																																																		
	inclusiv despăgubiri culturile agricole																																																		
Gradul de îndatorare (TD/TA)																																																			
Profitul (pierdere) până la impozitare																																																			
ROE (profit net/capital propriu)																																																			
ROA (profit net/total active)																																																			
Rata de lichiditate (asigurări generale)																																																			
Rata de lichiditate (asigurări de viață)																																																			

Tabelul 3. Tabloul de risc: Sectorul populație

Indicator	2016			2017				2018				2019				2020				2021				2022				2023				2024				
	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3		
Îndatorare totală																																				
Sold credite bancare																																				
Sold credite în valută și atașate (total)																																				
Sold credite de consum (banci)																																				
Sold credite pentru investiții imobiliare (banci)																																				
Pondere creditelor pentru investiții imobiliare (în totalul credite bancare)																																				
Rata NPL total credite (banci)																																				
Rata NPL credite de consum (banci)																																				
Rata NPL credite pentru investiții imobiliare (banci)																																				
Pondere creditelor bancare de consum expirate																																				
Pondere creditelor bancare pentru investiții imobiliare expirate																																				
Rata de creștere, yoy (total)																																				
Rata de creștere, FX+Atașate, PF, yoy (total)																																				
Rata de creștere, yoy (OCN)																																				
Rata de creștere, yoy (banci)																																				
Rata de creștere, Consum, PF, yoy (banci)																																				
Rata de creștere, Imobil, PF, yoy (banci)																																				
Rata dobânzii la credite bancare noi în mdl, total																																				
Rata dobânzii la credite bancare noi în valută, total																																				
Volum credite bancare noi, total																																				
Volum credite bancare noi, consum																																				
Volum credite bancare noi, imobil																																				
Rata de creștere credite bancare noi, PF, yoy																																				
Standardele de creditare, PF																																				
Standardele de creditare, consum																																				
Standardele de creditare, imobil																																				
Cererea pentru credite, PF																																				
Cererea pentru credite, consum																																				
Cererea pentru credite, imobil																																				
DSTI noi, total																																				
DSTI stoc, total																																				
LTV noi, imobil																																				
LTV stoc, imobil																																				

Tabelul 4. Tablou de risc: sectorul imobiliar

Categorie	Indicator	2016				2017				2018				2019				2020				2021				2022				2023				2024				
		T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	
I. Construcții	Ponderea sectorului construcții în PIB																																					
	Salariați în sectorul construcții																																					
	Indicele agregat al preturilor în construcții																																					
	Autorizații emise (rezidențial+comercial)																																					
	Volumul lucrărilor de construcții, mil. lei																																					
	Volumul creditelor în sectorul construcții, mil. lei																																					
	Ponderea creditelor acordate în sectorul construcții în raport cu PIB (Credit-to-GDP)																																					
	Ponderea creditelor acordate în sectorul construcții în raport cu PIB în sectorul construcții																																					
Rata de neperformanță a creditelor în construcții																																						
II. Sectorul imobiliar	Ponderea sectorului imobiliar în PIB																																					
	Salariați în sectorul imobiliar																																					
	Volumul creditelor ipotecare noi acordate, mil. lei																																					
	Rata dobânzii medie ponderată pentru creditele ipotecare noi																																					
	Volumul creditelor ipotecare total portofoliu, mil. lei																																					
	Volumul creditelor acordate pentru procurarea/construcția imobilului în raport cu PIB																																					
	Rata de neperformanță a creditelor ipotecare																																					
	Ponderea creditelor ipotecare cu rata dobânzii flotantă în total credite ipotecare																																					
	Ponderea creditelor ipotecare cu DSTI > 40% (total portofoliu)																																					
	Ponderea creditelor ipotecare cu DSTI > 40% (credite noi)																																					
	Maturitatea medie ponderată contractuală a creditelor ipotecare, ani																																					
Maturitatea medie ponderată reziduală a creditelor ipotecare (active), ani																																						
II.I. Imobile rezidențiale (RRE)	RPPI																																					
	Tranzacții RRE																																					
	Tranzacții de vânzare-cumpărare RRE																																					
	Ipotece RRE																																					
	Ponderea ipotecii RRE în tranzacții vânzare-cumpărare cu RRE																																					
	Autorizații RRE																																					
	Locuințe noi construite (apartamente, case de locuit individuale), unitati																																					
	Suprafata totala a locuintelor noi construite, m.p.																																					
Suprafata medie a locuintelor noi construite, m.p./locuință																																						
II.II. Imobile comerciale (CRE)	Tranzacții CRE																																					
	Tranzacții de vânzare-cumpărare CRE																																					
	Ipotece CRE																																					
	Autorizații CRE																																					
	Ponderea ipotecii CRE în tranzacții vânzare-cumpărare cu CRE																																					
III. Credite acordate PF	Volumul creditelor acordate PF raportat la PIB (HH credit to GDP)																																					
	Creșterea anuală a Volumul creditelor acordate PF raportat la PIB (HH credit to GDP)																																					
	Ponderea creditelor acordate PF cu DSTI > 40% (total portofoliu)																																					
	Ponderea creditelor acordate PF cu DSTI > 40% (credite noi)																																					
	Ponderea creditelor acordate PF cu LTV < 80% (total portofoliu)																																					
Ponderea creditelor acordate PF cu LTV < 80% (credite noi)																																						